

СИЛАБУС КУРСУ

ЛІСОВЕ ҐРУНТОЗНАВСТВО

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Освітньо-професійна програма «Лісове господарство»

Кількість кредитів ECTS – 3

Рік навчання – 2, семестр – 3

Мова викладання – українська

Керівник курсу:

канд. с.-г.н., асистент **Кулик Роман Михайлович**

kulikro@ukr.net; +380677689692

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс „Лісове ґрунтознавство” спрямований на вивчення ґрунтів, як середовище росту лісових культур, їх походження, розвиток, будову, склад, властивості, географічне поширення та раціональне використання в лісівництві.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

- Знати теоретичні основи лісового ґрунтознавства (предмет, історія, структура, методи дослідження);
- Знати походження, склад і властивості мінеральної та органічної частини ґрунтів;
- Знати процес ґрунтоутворення та формування ґрунтового профілю;
- Знати властивості та режими ґрунтів (фізичні і фізико-механічні, хімічні і фізико-хімічні);
- Знати походження, склад та властивості ґрунтових колоїдів та види вбирної здатності ґрунту;
- Знати рівень родючості ґрунтів, напрямки його збереження та регулювання;
- Знати класифікацію та загальні закономірності географії ґрунтів;
- Знати ґрунтовий покрив України (генезис, типи, використання, шляхи підвищення родючості);
- Знати систему моніторингу, шляхи охорони, основні чинники деградації ґрунтів та заходи боротьби з несприятливими явищами в процесі їх використання;
- Уміти відбирати і готувати зразки ґрунту до лабораторного аналізу;
- Уміти визначати і аналізувати основні фізичні, фізико-механічні, хімічні та фізико-хімічні властивості ґрунтів;
- Уміти розпізнавати візуально та за результатами хімічних аналізів типову належність і різновидності ґрунтів;
- Уміти користуватися ґрунтовою картою і картографіями та охарактеризувати ґрунтовий покрив господарства;
- Уміти розробляти науково-обґрунтовані заходи по раціональному використанню ґрунтів та забезпечувати збереження родючості в процесі їх використання;

- Уміти планувати лісомеліоративні та лісокультурні заходи охорони ґрунту від водної та повітряної ерозії.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек./ прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Лісове ґрунтознавство як наука та її зв'язок з іншими науками. / Гранулометричний склад ґрунту.	Знати теоретичні основи лісового ґрунтознавства (предмет, історія, структура, методи дослідження). Знати гранулометричний склад ґрунту.	Контрольні питання
2/4	1.1. Мінеральна частина ґрунту її склад і значення. / Визначення гранулометричного складу ґрунту польовими методами. Відбір проб ґрунту і підготовка до лабораторного аналізу	Знати походження, склад і властивості мінеральної частини ґрунтів. Уміти визначати і аналізувати гранулометричний склад ґрунту польовими методами та на основі одержаних даних робити відповідні висновки і рекомендації. Уміти відбирати і готувати зразки ґрунту до лабораторного аналізу.	Тести, питання
2/2	2.1. Загальна схема процесу ґрунтоутворення. Ґрунтовий профіль та його морфологічні ознаки.	Знати процес та фактори ґрунтоутворення і формування ґрунтового профілю. Уміти розпізнавати візуально та за результатами хімічних аналізів типову належність і різновидності ґрунтів.	Тести, питання
2/4	3.1. Походження, склад і властивості органічної частини ґрунту. Фізичні і фізико-механічні властивості ґрунтів. Визначення щільності та пористості ґрунту. Визначення польової і гігроскопічної вологи.	Знати походження, склад і властивості органічної частини ґрунту. Уміти визначати і аналізувати фізичні показники ґрунту – щільність і пористість та на основі одержаних даних робити відповідні висновки і рекомендації Уміти визначати і аналізувати фізичні показники ґрунту - польову і гігроскопічну вологу та на основі одержаних даних робити відповідні висновки і рекомендації.	Тести, контрольні питання
2/6	3.2. Ґрунтові колоїди та вбирна здатність ґрунту.	Знати походження, склад та властивості ґрунтових колоїдів та види вбирної здатності ґрунту.	Контрольні питання

	<p>Хімічні та фізико-хімічні властивості ґрунту. Кислотність ґрунту. Визначення активної, обмінної і гідролітичної кислотності ґрунту. Визначення потреби ґрунтів у вапнуванні. Склад гумусу. Методи визначення гумусу в ґрунті. Визначення вмісту гумусу методом І.В. Тюріна.</p>	<p>Уміти визначати і аналізувати хімічні і фізико-хімічні показники ґрунту - активну, обмінну і гідролітичну кислотність та на основі одержаних даних робити відповідні висновки і рекомендації.</p> <p>Уміти визначати потребу ґрунтів у вапнуванні та на основі одержаних даних робити відповідні висновки і рекомендації.</p> <p>Уміти визначати вмісту гумусу методом І.В. Тюріна на основі одержаних даних робити відповідні висновки і рекомендації.</p>	
2/6	<p>4.1. Основні положення вчення про родючість ґрунту. Ґрунти Полісся. Ґрунти Лісостепу і Степу. Ґрунти гірських районів Криму та Карпат</p>	<p>Уміти розробляти науково-обґрунтовані заходи по раціональному використанню ґрунтів та забезпечувати збереження родючості в процесі їх використання.</p> <p>Знати ґрунтовий покрив України (генезис, типи, використання, шляхи підвищення родючості).</p>	Контрольні питання, тести
2/4	<p>4.2. Охорона ґрунтів. Вивчення великомасштабної ґрунтової карти і картограм. Моніторинг ґрунтів.</p>	<p>Уміти планувати лісомеліоративні та лісокультурні заходи охорони ґрунту від водної та повітряної ерозії.</p> <p>Уміти користуватися ґрунтовою картою і картограмами та охарактеризувати ґрунтовий покрив господарства.</p> <p>Знати систему моніторингу, шляхи охорони ґрунтів, основні чинники деградації ґрунтів та заходи боротьби з несприятливими явищами в процесі їх використання.</p>	Тести, контрольні питання

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.

Основна література

1. Ґрунтознавство з основами геології. Навчальний посібник. О.Ф. Гнатенко, М.В. Капшик, Л.Р. Петренко, С.В. Вітвицький. К.: Оранта. 2005. - 648 с.
2. Ґрунтознавство: Підручник. Д.Г. Тихоненко, М.О. Горін, М.І. Лактіонов та ін.; За ред. Д.Г. Тихоненка. К.: Вища освіта. 2005. – 703 с.
3. Ґрунтознавство: Лабораторний практикум В.Г. Крикунов, Ю.С. Кравченко, В.В. Криворучко, О.В. Крикунова. Біла Церква. 2004. – 216 с.
4. Ґрунти України: властивості, генезис, менеджмент родючості. В.І. Купчик, В.В. Іваніна, Г.І. Нестеров та ін.; За ред. В.І. Купчика. К.: Кондор. 2007. – 412 с.
5. Назаренко І.І. Ґрунтознавство: Підручник. І.І. Назаренко. Чернівці. 2003. – 400с.
6. Охорона ґрунтів: підручник. М.К.Шикула, О.Ф.Гнатенко, Л.Р.Петренко, М.В. Капшик.- К.: Т-во «Знання», КОО. 2004.-398 с.

Додаткова література

1. Агроекологічний моніторинг та паспортизація сільськогосподарських земель. За ред. В.П. Патики, О.Г. Тараріко. К.: 2002.-295 с.
2. Агроекологічний стан орних земель Київщини: комплексна оцінка та заходи щодо його поліпшення. Методичні рекомендації. За ред. О.І.Фурдичка. К. 2005. - 54 с.
3. Ґрунтозахисна біологічна система землеробства в Україні. За ред. М.К. Шикуні. К.: АОЗТ «Агро-Союз», САТ «Обрій». 2000. - 387 с.
4. Ґрунтознавство. Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля «Склад і властивості ґрунту». Крикунов В.Г., Крикунова О.В., Криворучко В.В. та ін. Біла Церква. 2004.-8 с.
5. Ґрунтознавство. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з модуля «Генетичне ґрунтознавство: історія становлення, механізм та типи ґрунтоутворних процесів, їх роль у формуванні ґрунтового покриву України. Іваніна В.В., Купчик В.І., Тимошук О.С. Біла Церква. 2004.- 13 с.
6. Ґрунтознавство. Навчально-методичний посібник для забезпечення самостійної роботи студентів. Купчик В.І., Іваніна В.В., Крикунова О.В. та ін. Біла Церква. 2006.- 21 с.
7. Довідник з агрохімічного та агроекологічного стану ґрунтів України. В.С. Носко, Б.С. Прістер, М.В. Лобода та ін. К. Урожай. 1994.- 336 с.
8. Збірник задач з ґрунтознавства та агрохімії для самостійної підготовки та рейтингового контролю знань студентів агрономічного факультету. Крикунов В.Г., Купчик В.І., Ємець О.А. та ін. Біла Церква. 2001.- 25 с.
9. Система відтворення родючості ґрунтів. Методичні рекомендації. Шикуні М.К., Піковська О.В. К.: НАУ. 2006.- 22 с.
10. Система захисту ґрунтів від ерозії: Підручник. О.І. Пилипенко, В.Ю. Юхновський, М.М. Ведмідь. К.: центр «Злато яр». 2004.- 434 с.
11. Тести з ґрунтознавства для студентів зі спеціальності «Агрономія». Крикунов В.Г., Крикунова О.В., Криворучко В.В. та ін. Біла Церква. 2004.-20 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10 балів).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями (не більше 20%). Використання друкованих і електронних джерел інформації під час складання модулів та підсумкового заліку заборонено.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із гарантом програми.

Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	10	10	60	10	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	